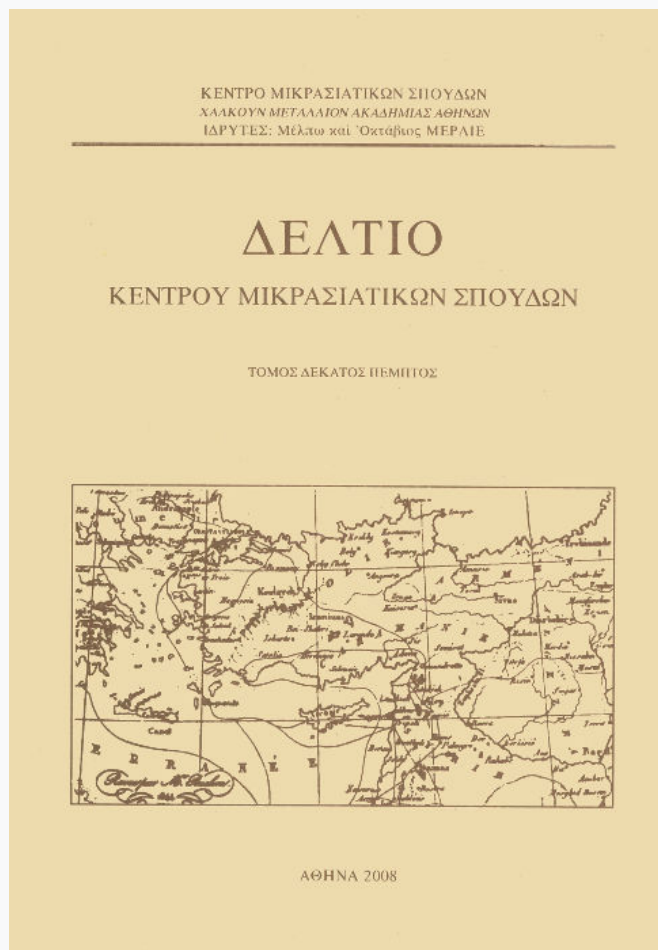


## Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών

Τόμ. 15 (2008)



**Σοφία Αναστασιάδη-Μανουσάκη: (1910-2006)**

*Μαρία Κονδάκη*

doi: [10.12681/deltiokms.272](https://doi.org/10.12681/deltiokms.272)

Copyright © 2015, Μαρία Κονδάκη



Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

### Βιβλιογραφική αναφορά:

Κονδάκη Μ. (2008). Σοφία Αναστασιάδη-Μανουσάκη: (1910-2006). *Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών*, 15, 465–466. <https://doi.org/10.12681/deltiokms.272>

ΣΟΦΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ-ΜΑΝΟΥΣΑΚΗ  
(1910 - 2006)



Στις 2 Ιανουαρίου 2006 έφυγε από τη ζωή σε βαθύ γήρας ή συνεργάτις του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών Σοφία Άναστασιάδη έχοντας κατά τα τελευταία χρόνια της ζωής της άξιωθεί να δει την έκδοση του βιβλίου της *Μνήμες Καππαδοκίας* από το Κ.Μ.Σ. (2002) και να τιμηθεί γι' αυτό με το βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών.

Γεννημένη στη Σμύρνη το 1910 σε μιιά άστική οικόγένεια διανοουμένων, έδειξε από πολύ νωρίς έφεση για τη μόρφωση. Η Μικρασιατική Καταστροφή έφερε την οικόγένεια στη Μυτιλήνη κι έπειτα στην Αθήνα, όπου η Σοφία ολοκλήρωσε τις

σπουδές της στη Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών ζώντας έντονα τις πνευματικές τάσεις του καιρού της σε φιλική επικοινωνία με μεγάλο κύκλο ανθρώπων του πνεύματος, κάτι που διατηρήθηκε σε όλη της τη ζωή. Η φιλική της σχέση με το ζεύγος Μερλιέ και τους συνεργάτες του Κ.Μ.Σ. παρέμεινε πάντα μιιά πολύτιμη μνήμη για τη Σόφη, όπως ήταν γνωστή τότε. Η συνεργασία με το Κέντρο, που κράτησε ως το 1954, απέφερε πληθος δελτίων προφορικών μαρτυριών σχετικά με χωριά της Καππαδοκίας από πληροφορητές στη Μακεδονία και την Άττική – 1.431 δελτία, από τα όποια 1.084 αφορούν το χωριό Τελμησός που αποτέλεσε το χωριό-όδηγό για την έρευνά της και το βιβλίο της.

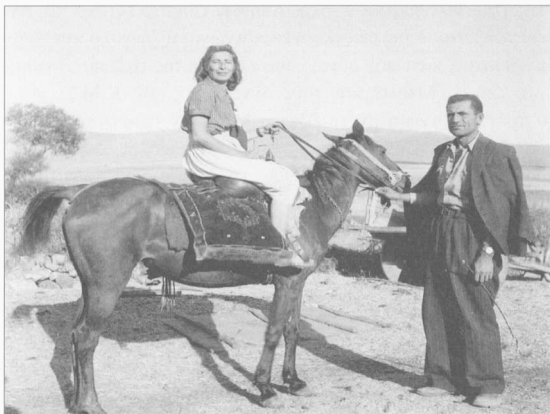
Άνθρωπος με ιδιαίτερη διαίσθηση και αγάπη για τη γεωγραφία και το ρόλο της στην ιστορική εξέλιξη, πρόσφερε πολλά στη “Χαρτογραφική Υπηρεσία” του Κ.Μ.Σ. την εποχή που ή άκριβής θέση, ό άριθμός και τα όνόματα των καππαδοκικών χωριών ήταν άσαφη ή άκόμια και άγνωστα. Η πρωτοποριακή άποστολή της σε επιτόπια έρευνα το 1952 φώτισε τόν άνεξεύνητο αυτό χώρο και ένθουσίασε τη Σοφία τόσο που για όλόκληρη τη ζωή της άσχολήθηκε με το θέμα έρευνώντας άκόμια και σε προσωπικό επίπεδο. Οί

συνθήκες του ταξιδιού αυτού ήταν εξαιρετικά δύσκολες και πρωτόγονες, αλλά η αγάπη της για το ταξίδι, ως αφορμή για στοχασμό πάνω σε ιστορικά και φιλοσοφικά ζητήματα, τὸ ἀνέδειξε σὲ πηγὴ περισσότερης ἀναζήτησης περιηγητικῆς ἀλλὰ ταυτόχρονα καὶ πνευματικῆς.

Ἡ λογοτεχνικὴ τῆς ἱκανότητα καὶ ἡ εὐαισθησία γιὰ τὰ ἀνθρώπινα πράγματα ποὺ σχετίζονται μὲ τὶς ἱστορικὲς διαδρομὲς σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴ βιβλιογραφικὴ ἔρευνα ἀπέδωσαν δύο ἀκόμα βιβλία ποὺ στὴν ἐποχὴ τους ἀπέσπασαν σημαντικὲς κριτικὲς, τὰ *Δελφοὶ χωρὶς Ἀπόλλωνα*, βιβλίο καθαρὰ φιλοσοφικό, τὸ 1947, καὶ *Πίνδος*, ποὺ τυπώθηκε ἀρχικὰ στὴ *Νέα Ἑστία* τὸ 1941, μὲ ὀριστικὴ ἔκδοση τὸ 1955 εἰκονογραφημένη ἀπὸ τὸν μετέπειτα σύζυγό της γνωστὸ ζωγράφο Γ. Μανουσάκη.

«Τὰ ταξίδια τῆς δ. Ἀναστασιάδης μετουσιώθηκαν σὲ ἓνα λογοτεχνικὸ ἀριστοῦργημα» ἔγραφε ὁ Γρ. Ξενόπουλος. Ἡ *Πίνδος* τῆς Σοφίας Ἀναστασιάδης δὲν ἔπαψε μέχρι καὶ σήμερα νὰ διδάσκεται στὰ σχολεῖα, κάτι ποὺ τῆς ἔδωσε ἰδιαίτερη εὐχαρίστηση, καθὼς ὑπηρέτησε ὡς φιλόλογος σὲ γυμνάσια τῆς Ἑλλάδας ἀλλὰ καὶ στὸ Παγκύπριο Γυμνάσιο, προσπαθώντας μὲ ἐπιτυχία νὰ μεταδώσει τὴν ἀγάπη της γιὰ τὴν Ἱστορίαν καὶ τὸ μῆνυμα ζωῆς ποὺ τὴν διακατεῖχε : «... τί σημασία ἔχουν ἀπὸ κάποια ἀπόσταση τὰ χρώματα μιᾶς σημαίας;».

ΜΑΡΙΑ ΚΟΝΔΑΚΗ



Ἡ Σοφία Ἀναστασιάδης-Μανουσάκη ἔφιππη.